

OMÓWIENIA KSIĄŻEK I CZASOPISM

Celestyna Grzywniak:
DOJRZAŁOŚĆ NEUROPSYCHOLOGICZNA DO SZKOLNEGO UCZENIA
SIĘ DZIECI SZEŚCIO- I SIEDMIOLETNICH
Kraków: Wydawnictwo Scriptum; 2013, stron 188

Książka Celestyny Grzywniak pt. „Dojrzałość neuropsychologiczna do szkolnego uczenia się dzieci sześć- i siedmioletnich” nabrała obecnie dużego znaczenia ze względu na toczący się dyskurs społeczny w kontekście gotowości dziecka sześć-/ siedmioletniego do podjęcia obowiązku szkolnego. Autorka książki jest doktorem nauk humanistycznych w zakresie psychologii, pracownikiem naukowym Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, z zawodu fizjoterapeutą, psychologiem i logopedą. Wykorzystując wiedzę z zakresu różnych profesji szeroko odnosi się do zagadnień dojrzałości szkolnej dzieci, proponując jednocześnie procedury diagnozowania tychże dzieci.

Wartość niniejszej pozycji wydawniczej zwiększa się ze względu na zaprezentowanie przez autorkę nowego rozumienia dojrzałości zwanej dojrzałością neuropsychologiczną do szkolnego uczenia się. Podstawy teoretyczne tego podejścia wywodzą się z neuro-nauk, co dr Grzywniak dokumentuje w swoich rozdziałach teoretycznych. Odpowiednia stymulacja dzieci i różnego rodzaju zabawy rozwijają komórki nerwowe, tworząc więcej połączeń synaptycznych, które w dalszej kolejności tworzą sieci neuronalne. Im bardziej są rozwinięte sieci neuronalne, tym bardziej mózg staje się plastyczny, co sprzyja lepszemu przyswajaniu informacji i umiejętności. U dziecka powstaje lepsza motywacja i pozytywne nastawienie do poznawania nowych rzeczy.

Książka składa się z części teoretycznej i empirycznej. Całość zawiera 13 rozdziałów, siedem pierwszych opisuje podstawy teoretyczne, a w czterech następnych omówiona została metodologia badań własnych, procedura przeprowadzania badań, otrzymane wyniki oraz wnioski ważne dla praktyki.

W części teoretycznej, rozdział pierwszy zawiera opis procesów uczenia się z punktu widzenia neuronauki, zaś w drugim autorka definiuje dojrzałość neuropsychologiczną do szkolnego uczenia się dzieci sześć- i siedmioletnich. W rozdziale trzecim przedstawiona została rola układu wzrokowego w uzyskiwaniu dojrzałości neuropsychologicznej do szkolnego uczenia się, ze szczególnym uwzględnieniem wady wzroku o niewielkim nasileniu, mającej negatywny wpływ na naukę czytania i pisanie. W monografii autorka przywiązuje dużą wagę do zabaw ruchowych, które w sposób istotny rozwijają schemat ciała, równowagę, lateralizację, orientację w przestrzeni, a na poziomie komórkowym wpływają na rozwój połączeń i tworzenie się sieci neuronalnych. W dalszej części książki krótko charakteryzuje nowy nurt, zwany psychomotoryką, korzystający z podstaw teoretycznych z zakresu psychologii, pedagogiki i nauk o ruchu.

W rozdziale siódmym dr Grzywniak definiuje takie pojęcie, jak: przetwarzanie słuchowe, omawia przyczyny jego nieprawidłowego przebiegu oraz rolę w procesach uczenia się, a następnie syntetycznie charakteryzuje teorię prof. Alfreda Tomatisa, który stworzył nowy model terapii zwany treningami słuchowymi stosowanymi w trudnościach w pisaniu i czytaniu.

Szczególnie interesujące wydają się kwestie, które dotyczą kształtowania się poczucia bezpieczeństwa i tworzenia więzi u małego dziecka oraz jego wpływu na uzyskanie dojrzałości neuropsychologicznej do szkolnego uczenia się. Sposób analizy i przedstawione treści czynią ten rozdział niezwykle ciekawym, autorka bowiem sięga do osiągnięć z zakresu neurobiologii.

W części empirycznej zaprezentowana została nowa procedura diagnozowania dojrzałości szkolnej dzieci sześć- i siedmioletnich powstała w oparciu o wiedzę z zakresu neuropsychologii i neurorozwoju dziecka. Zrealizowany program badawczy obejmował grupę liczącą 103 dzieci. W oparciu o uzyskane wyniki autorka odpowiada na postawione pytania badawcze.

Podsumowując, należy podkreślić pionierskość poruszanej problematyki, ciekawie zaprezentowane badania i wskazówki praktyczne zasługujące na rozpowszechnianie. Książkę tę polecam zarówno psychologom, jak i innym specjalistom zajmujących się dojrzałością różnych funkcji psychomotorycznych dziecka, w tym dojrzałością do szkolnego uczenia się.

Dominika Sznajder

Katedra Psychologii Zdrowia

Instytut Nauk o Wychowaniu

Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie